

Janja Vidmar

POŠTEVANKA

Zmedeno je strmel predse. Spet. Spet se je zgodilo. Priteče mu za hrbtom. Spozna jo po koraku. Tok, toktok, tok, toktok, pozvanjajo njene petke po betonu. Tisto gomazenje po koži, razburjenje, ki mu čisto narahlo privzdiguje dlačice po nadlaktih. Kot veterc, ki vzvalovi zrelo klasje. Potem on, ki s sunkovitim gibom roke ustavi vrata dvigala. Cmokajoče se razpro, razkrijejo njo. Kot Botticellijeva Venera vznikne iz tal. Život ji zakrivajo papirnate vreče z živili v naročju, stegna poslovna aktovka, torbica in polivinilasta vrečka z neznano vsebino. Nad rjavo celulozo ga opazujejo njene oči. Lešnikovo rjave. Blage. V njih nasmeh. Enkrat ena, da smeh v očeh hrani zanj. Okrog njega, v njem njen vonj. Parfum lebdi v zraku kot obljuba. Ljubko zakroži ustnice in si odpilhne resice, ki ji lezejo v oči in zakrivajo nasmeh, ki ga v očeh hrani zanj. Njej bo smel povedati. Njej bo lahko zaupal. Enkrat ena, da se ne bo smejala. Tako kot se ni *majka*.

Z roko je segel po topli skodelici kakava. *Majka* je Brunu v kakav vedno natrosila nekaj čokoladnih drobtinic. Na krožniček mu je skrivaj odložila dva marmeladna poljubčka. Bruno ju je pojedel zanju, medtem ko je on žvečil kruh z margarino. Nobena ni znala speči marmeladnih poljubčkov tako kot *majka*. Pa vendar je čutil, da jim bo ona kos. Mogoče bo celo pripravila testo tako na oko, kot *majka*, brez recepta.

Toplo skodelo je ponesel k ustom. Kakav ga je pogrel. Pogled mu je spojno plaval po sobi. Odkar sta pokopala *majko*, mu je nudila edino zatočišče. Steno na njegovi desni so prekrivale lesene police s knjigami. *Majka* ga je vedno učila, da so knjige ogledalo stanovanja. Ji bodo vseč, ko bo prestopila njegov prag? Ob misli na njeno prisotnost v objemu svoje sobe je zadržtel. Enkrat ena, da bo najprej stopila h knjigam, kot je to v tujih stanovanjih vedno storila *majka*. Z dlanjo bo enako nežno in spoštljivo podrsala po oguljenih platnicah, ustnice se ji bodo premikale, ko bo skoraj neslišno mrmrala naslove. In potem bo srečen. Enkrat ena, da bo.

V oči ga je zbodla bela lisa na nasprotni steni. Videti je bila kot pravkar zazidano okno. Nad masivno komodo iz bukovega lesa, na katerem je razpo-

stavil *majkine* najljubše spominke in kjer so nedeljske sveče, ki so gorele za njeno dušo, puščale osmojene trikotnike, je manjkala slika. Velika približno kot šolski zvezek, s podlago iz rumenega kartona in s preprostim temno rjavim okvirom z drobnimi viticami v barvi žgane gline. *Majka* sredi tridesetih, kmalu po tistem, ko je rodila Bruna, ki jo je mučil, dokler ga ni zasovražila. Fotograf ji je rahlo nagnil glavo in njene smehljajoče oči so ga gledale nagejivo in enkrat ena, da odpuščajoče. Že tedaj je vedela, da bo nekoč zagrešil veliko ljubezen. Podobna ji je, je šinilo vanj. Odložil je skodelo na krožniček in od razburjenja vstal. Slika v njegovem spominu je bila taka kot tista v dvigalu. Podobna ji je, on pa nima *majkine* slike, da bi ju primerjal. Kje je *majka*, da ji zaupa načrte za njuno prihodnost? Vznemirjeno je skočil h komodi in ji iztrgal predal, da je s treskom padel na tla. Pridružil se mu je ječe, na kolnih. Solze so mu kapljale na porumenele fotografije, ko je zaman stikal po prvem albumu. Pa prav zdaj jo je moral sneti, pesjan, prav zdaj, ko si želi njegova blagoslova! Mar ga ni danes, v dvigalu, že gledala nekako tako, kot da ga bo kmalu potreboval?

V ključavnici je zarožljalo. Slišal je jeziček, kako je tlesknil v režo in takoj zatem so se odprla vrata. Zgodaj je doma, čeprav je sredo. Ob sredah bi moral potegniti do petih. S komolci se je oprl ob kavč in se odrinil. Najprej na desno koleno, levo nogo je potegnil za seboj kot baletni plesalec. Prisluhnil je škripanju parketa. Spet se motovili okrog omarice s čevlji. Le kaj si naj to pot izmisli? S čim bi ga prizadel? Pobrskal je po spominu. Morda bi obnovil tisto o pankrtu. Lahko bi ga klical bastard. Zvenelo je obetavno. Žal sta nezakonsko tematiko obdelala že prejšnji teden. Pesjana ni mogel več pripraviti niti do tega, da bi mu z rojstnim listom pomahal pred nosom.

Solze in smrkelj si je obrisal v rokav in skozi mokroto na obrazu se mu je prikradel smehljaj. Posmrkal je in se zahihital ob misli, da nenazadnje premore skrivnost, do katere se ne more prebiti niti hobotnica, ki jo skriva v glavi tisti svetniški pizdun. Enkrat ena, da jo bo obdržal zase.

Približal se je k vratom in skozi motno steklo, ki je bilo videti kot dna pivskih steklenic, združena v satovje, gledal senco na hodniku. Potem je vanj šinila še boljša ideja. Ko se bosta poročila z njo, se bo moral Bruno izseliti. Končno bodo ostali samo oni trije. On, *majka* in ona, ki ji še ne ve imena. Pomel si je roki in se od veselja ugriznil v hrbtno stran dlani. Drobnna kaplja krvi je kot solza vzniknila med dlačicami. Naslednji trenutek ga je blede zaskelelo. Olajšano je zastokal. Potreboval je boleče impulze. Ohranjali so mu budno zavest.

Na reliefni stekleni plošči se je izrisala izmaličena senca. Obzirno se je umaknil vratom, ki so se odprla v prostor in s kotičkom očesa spremljal bratovo gibanje. O, *majčica* moja! Kaj vse se skriva pod plaščem dušeče bratovske ljubezni!

»Že doma? Kako je bilo?«

»Kje?«

»V službi!«

Na sebi je čutil bratov pozorni pogled. Obraz je prisilil v sodelovanje. Oči so se mu zalesketale, kot bi se vanje zatekla odbita svetloba, usta so mu zaigrala prijaznost:

»Slabo, slabo, kot ponavadi, zakaj sprašuješ?«

Lica so prerasla v jabolka smeha in daleč zadaj, za židanimi očkami ni bilo mogoče odkriti nobenega drugega sveta, kot zgolj tega, ki ga je ponujal. Brat bi mu daroval ledvico in si dal zanj iztakniti oko. Nikoli, niti v sanjah niti v mori, mu ne sme izdati, da so ga iz tiste piškave službe vrgli že pred dobrim mesecem, pravzaprav nekako takrat, ko se je preselila v tretje nadstropje in mu med iztovarjanjem vrtoglavo visokega regala s policami (za knjige) naklonila najprijaznejši nasmeh, kar jih je kdaj prejel v svojem, nasmehov manjkajočem življenju. Še isto popoldne je začel oprezati za njo. Naslednji dan jo je prestregel v dvigalu, skrito za goro knjig, in zagrgal:

»Berete?«

Med novim nasmehom, ki mu je razkril zdravo življenje, mu je odvrnila:

»Knjige so ogledalo človekove duše!«

Pohitel je in pogled zakopal v gosto izpisane naslove na platnicah, vezanin v blago in usnje, in premišljeval, da se je *majka* morda motila in knjige kljub vsemu ne povedo veliko o domu, človekovem najboljšem prijatelju, v katerega se lahko kadarkoli zatečeš v upanju, da boš v njem nepričakovano srečal tistega, ki ga iščeš. Njegove zbegane misli so se razpršele kot roj mušic, ko je med grmado knjig poiskala njegove oči.

»Se ne strinjate?«

Če se ne strinja ...

»Kako je bilo pri tebi?«

»Novo naročilo smo dobili. Ti lahko ukradem nula pet viskija?«

Gledal ga je, kako z dolgimi koraki požira malo sobo. Njegovo sobo. *Majka* mu je nekoč zaupala, da je Bruno kradljivec sveta. Vsega se polasti. Enkrat samkrat sta šla z *majko* v kino in v tistem filmu so nastopala bitja z drugega planeta, ki so kradla telesa. Vidiš, je šepetala *majka*, Bruno je z drugega planeta, prilastil si je moje srce in ne dovoli, da bi te imela rada, kot sem te imela prej, sebičen tat je, ukradel me je tebi in meni, ukradel je najine skodelice kakava in dom in najino življenje. Zato te več ne morem imeti rada kot prej. Sovražil je, o bog!, kako je sovražil. *Majka* je umrla in skupaj z njo je v zemlji strohnelo njeno srce. In zdaj koraka pred njim kot učitelj in srka njegov viski iz *majkinega* kristalnega kozarca in mu polni ušesa z neko trapo, ki jo odnedavna srečuje v njihovi trgovini. Joške ima kot lestenceve bučke in med njeno ritjo in stegni vsak dan proseva drugačen trikotnik svetlobe.

»Kakšne barve so njene oči?« ga je vprašal in strmel v belo zaplato na zidu. Bratu je zastal korak in steklo je zažvenketalo, ko je ob sunkovitem obratu telesa potrkalo po lesu komode.

»Kaj?«

Dobro je slišal vprašanje, ki se je skrivalo za izgovorjenim. Tedaj je razumel. Brat ni kradljivec, zbiralec je. Svetle, temne, rdeče, rjave, ozke, zalite, ploske, prsate. Kadar ima dve enaki, eno zamenja za tako, ki je še nima. Enkrat ena, da take, ki je še nima, sploh ne dobi več.

»Moja ima lešnikovo rjave,« mu je nehote ušlo in strmel je v belo zaplato na zidu. *Majka* se mu je odpuščajoče smehljala z belega opleska. Viski je zamenjal lokacijo. Brat si je obrisal usta, nagnil glavo in ga zamišljeno gledal izpod zaspano priprtih vek. Pomirjujoče se mu je nasmehnil: *ne boj se, nič pametnejši nisem in nič nimam za bregom, sploh ničesar, kar bi te moralo skrbeti.*

»Tako blizu ženski si bil?« je nazadnje šepnil brat s polnimi usti sline in moral ga je pomiriti:

»Si pozabil, da je imela *majka* lešnikovo rjave oči, si pozabil?«

Bratove zaspane veke so za delček sekunde odkrile izbuljene šarenice, potem pa znova brezbrizne padle čeznje. Prikimal je. Sproščeno sta se nasmehnila drug drugemu. Nasmehski niso segli do oči. Pogledi se niso dvignili do ust. Brat je olajšano nagnil steklenico. Seveda. *Majkine* lešnikovo rjave oči. Ne, ni pozabil.

Kimal je: »Nisi pozabil, kajne?«

»Nisem pozabil.«

Od prsi do nožnih palcev ga je zalival slap spoznanja. Že mogoče, da ji je ukradel srce, ampak oči so bile njegove. Temne kot zemlja. Težke, malce zbegane pod dolgimi vekami. Enkrat ena, da je *majka* imela take. Temnorjave, skoraj črne. Take kot humus, ki jo prekriva, nič lešnikovega ni bilo v njih. Gledal je zbiralca vimen, kako prešerno krili z rokami, presrečen, da od blizu ni nikdar zrl v druge oči kot *majkine*.

»Rjava je, s široko ritjo, v pasu jo je za dve sklenjeni moški dlani ...«

Mačističnemu žlobudranju je sledil v kuhinjo in spotoma pobral menazko s kosilom. Njegova je, hvala bogu, drugačna. Bleda, tiha, ranljiva, trepeča, materinska, s pogledom srne. Iz kredence je vzel krožnike *majkinega* servisa in se smehljaj v tiskane strani, ki si jih je brat razgrnil pred obličjem: *kako moreš jesti iz majkinih krožnikov, če se ne spomniš niti barve njenih oči?*

»Kaj?«

Rad je imel neumna vprašanja.

»Nič. Jestu dajem na mizo.«

Naslednje minute je tišino trgalo le škripanje žlic po porcelanu. Najbrž tudi ona pravkar obeduje, ga je prešinilo, ko je zajemal vodeno juho. Po njihovi trgovini je kolovratila z nabito polno košaro, videl jo je skozi izložbena okna, med poslikanimi baloni in visečimi reklamami za pralni prašek. S kavalcem na ustnicah je lebdela med naloženimi policami in v drugi roki tehtala konzervo. Grah ali koruza, je ugibal, z nosom, sploščenim ob zamegljenem steklu. Ko bosta spletla gnezdo, bo kuhala stročji fižol. Ogromno stročjega fižola in za poobede marmeladne poljubčke, nabrekle in puhteče od vročine, da jih bo v roki čutiti kot žensko intimo. Zadrhtel je. Skrivoma je pogledal proti preči, sklonjeni nad krožnik. Enkrat ena, da bo prvič vroče in mehko in sladko. Kot bi se zakopal v goro marmeladnih poljubčkov ...

»... povabil na kavo ...« je rekel brat.

»Kaj?« je vprašal, preden se je zdrznil. Neumno, neumno vprašanje.

»Mačko iz trgovine,« je zaključil brat in bilo je tako, kot bi v resnici le odpiral usta. Novo vime sem pobral v trgovini, je namesto tega slišal v glavi. Skušal je biti prijazen, medtem ko so mu podobe nabreklih kravjih vimen potovale po možganih: *dobro jo pomolzi!*, čeprav ni popolnoma razumel in na konico jezika se mu je prilepila njena podoba v dvigalu, izpljunil bi jo v brata, če mu ne bi v tistem trenutku priletela postana jed v prsi in mu počasi spolzela v naročje. Začutil je mokroto, ki se mu je vpijala skozi srajco. Kmalu. Enkrat ena, da kmalu: *zdaj je še močnejše začutil, da mora varovati njuno skrivnost, misel nanjo bo zaklenil v svoje srce, vseč mu je bilo poetično, vzneseno razmišljanje o njej, dobro je vplivala nanj, mu vlivala čašo upanja v žejna usta, zakopati jo mora v največjo globino, zagrebsti pod krinko idiotsko prijaznih pogledov, hedonistični govnar na drugi strani mize jo utegne umazati v hipu, ko bi mu zaupal resnico o njenem obstoju, in potem ne bi bila nič več ona, ampak le še vime v bratovem kravjeku, zdaj pa hitro v omaro z njo, na dno želodca, sicer mu jo še iztrga iz misli ...*

»Pa kaj pleteničiš?« se je usajal brat in odrinil stol, »kakšna baba v omarici? Koga boš zagrebel? A ti gredo spet kakšne neumnosti po glavi?« je vrtal in vrtal, da si je v oči priklical idiotsko prijazen pogled in si čestital k pravilnemu zaključku: *paziti mora, v prisotnosti drugih se ne sme več pogovarjati sam s sabo, prevečkrat se je že izdal ...*

»Se čisto strinjam,« je pripomnil brat in vstal, »ti si totalni idiot! Čudim se, da te še niso vrgli iz službe!«

Skomignil je z rameni in hitel pobirat posodo. Brat je izginil v kopalnici. Najprej je zaslišal šumenje vode in potem star napev. Vedel je, da si pravkar mili pazduhi. Splahnil ju bo z dvema pljuskoma vode in potem bodo prišle na vrsto dlačice v nosu. Ko bodo populjene, bo iz omarice potegnil škaflo z brivnikom, nato se bo spomnil, da se je obril že zjutraj in bo škaflo spet potisnil nazaj. Po licih se bo natrepljal z lotionom po britju. S paličicami za

ušesa bo rovaril po ušesnih školjkah in v ogledalu preveril, če mu je med zobnimi režami ostalo kaj kosila. Potem se bo obotavljal, ali naj si umije zobe ali ne. Nazadnje bo s police nad umivalnikom izbrskal škatlico kondomov in tehtal odločitev: da ali ne? Škatlico bo za vsak primer spustil v žep in za ogledalo zataknil nov listek, na katerem bo pisalo: KUPI KUNDOME!

Kolikokrat ga je skrivoma opazoval pri početju, ki ga je brat imenoval očiščevalni obred. Za žensko se je očedil samo pred prvim zmenkom, do drugega po njegovi zaslugi ni nikoli več prišlo. Včasih je oprezal skozi ključavnico tudi za tistimi drugimi rečmi, o katerih *majka* ni hotela govoriti, le roke je vila in klicala Isusa, preden se je zaklenila v spalnico in se prepustila oprezanju.

V kuhinji se je zmračilo. Miza, prekrita z belim, povoščenim prtom, se je svetila kot ledena plošča. Z mokro gobo si je očistil ostanke hrane s srajce: *neumno, preneumno, da je vanj vrgel svoje kosilo, zdaj bo ostal lačen, poleg tega pa je vedno popackal same sebe, zato je bilo neumno, preneumno, da je vanj vrgel svoje kosilo, zdaj bo ostal lačen, poleg tega pa ...*

Šepetal je. Stolp posode ob umivalniku je molčal. Ko bo brat odšel, ne bo nikogar, zaradi katerega bi se moral pogovarjati sam s sabo. Vzdihnul je in pred očmi sklenil blazinice prstov. Enkrat ena, da večera ne bo preživel doma. Vkopal se bo pred njenimi vrati. Mogoče mu bo odprla. In njeni marmeladni poljubčki bodo slajši od pravih.

Prisluhnil je bratovemu kolovratenju po sobi. Pravkar po postelji razpostavlja kravate. Kose oblačil usklajuje s pikolovsko natančnostjo, ker bi se pred žrtvijo rad pokazal v najlepši luči, preden ji oddrobi glavo. Pa vendar mu je morala pasti v naročje ena tistih princes iz Tisoč in ene noči, kajti, pred nekaj dnevi je priznal, dasiravno bolj sam sebi, da ga obhajajo nenavadni občutki; kot bi mačka, ki jo srečuje v trgovini: *dajala veliko več mleka ...*

»Pa kaj imaš s temi kravami?« je takrat presenečeno zazijal brat, ki ga je prekinil v izkopavanju važnega spoznanja. Povesil je ramena. Nekoč bo svoje misli povezal v voz. Nobena več mu ne uide.

Enkrat ena.

Ampak ponižnost se obnese. Škoda, da se je ne poslužuje več ljudi,

»Kakšen sem?« je brat planil v kuhinjo in obrnil stikalo.

Prestrašeno je planil pokonci. Žlico je spet tako nerodno odložil v umivalnik, da se je curek, odbit od nje, razpršil po kuhinji. Smešno. V katerikoli konec umivalnika je odložil žlico, vedno se je vanjo ujela voda iz pipe. Bratove mesnate ustnice so posinjele in se skrčile v šivanko: *majka je vedno trdila, da ni cunje, ki bi se je ne dalo posušiti in ne srca, ki bi se ga ne dalo zakrpati ...*

»A me ti slučajno zajebevaš?« je zavreščal brat z mokrim trebuhom oziroma s tistim, v kar je bil oblečen. Rumena kravata z okrastimi havajskimi

plesalkami, ovitimi v zelena krilca, mu je visela z vratu kot kača, ki je pravkar storila samomor. »V dom te bom dal, štekaš? V dom, prekleti kripl!« je rjovel, si snel kravato in jo vrgel po tleh, za njo so na ploščice priletele še mokra srajca in spodnja maja, s pasom, ki ga je potegnil iz hlač, je usekal po ploščicah, mimo njegovega obraza, da se mu je od samega strahu ulila kri iz nosu in takoj zatem še po vratih shrambe, z nekakšno sistematično blaznostjo, pas je zamenjal s stisnjeno pestjo. Zaječal je in onemoglo zdrsnil ob vratih shrambe na tla. Z zdravo roko je pestoval bolečo dlan v naročju. Jokal je.

Z mokro cunjo si je zatisnil krvaveče nosnice in se previdno sklonil k ječečemu kupu na tleh. Kdo je kriv, da ju je rodila ista *majka*? Ni zdravila proti sovraštvu, ni!

»Pojdi, pojdi na randi, mačka čaka,« je nežno šepnil, sklonjen nad prečo na zatilju: *so ženskam vseč take nizke prečke ...*

Brat je ječal.

Enkrat ena, škoda je storjena.

Strmel je v prhljaj na koži, ki je prosevala skozi tanko prevleko las in nenadoma ga je obšla ljubezen do Bruna, v katerem je še vedno živela njegova *majka*, ki ga ni nikdar zasmehovala. Razen enkrat. Topa bolečina. Potem jecljanje in izguba spomina. Enkrat ena, da mu je spet uspelo. Z leti je svoje možgane izuril do te mere, da je lahko z blokado, med katero se mu je za sekundo ali dve zameglila zavest in zapenila slina, prekinil nevaren dotok misli: *nikoli, ampak zares nikoli ga ni zanimal predel pod pasom ...*

»Vem, oprost, svinja sem bil,« je zahlipal brat, »včasih mi popustijo živci. Saj veš. Zaradi nje imam tako slabo vest ...«

»Zaradi koga?«

»Zaradi matere vendar! Saj veš. To, da me je imela vedno raje kot tebe in te stvari ... Pa da ni hotela nikoli razčistiti s tabo. Občutek imam, da je vse ostalo na mojih plečih, saj štekaš, kaj hočem reči ...«

Ampak, *bila je samo njegova, še posebno ime sta si izmislila samo zanj: majka ...*

»Moral je,« je razumevajoče (kar je na smrt sovražil) prikimal brat in se skremžil od bolečine, »prisilil si jo; ko je rodila mene, si zblaznel od ljubosumja, ampak jaz nisem kriv, saj štekaš, kaj hočem reči ...« In brat je spet javknil, ko ga je zgrabil za nalomljeno dlančnico, jo stisnil, kot bi ožemal moko cunjo, ki jo je z drugo roko stiskal k nosu, in razumevajoče (kar je res na smrt sovražil) šepnil:

»Štekam, kaj hočeš reči, kako ne bi, saj sem kripl, si pozabil?!«

Šele zdaj je spoznal vso veličino *majkine* ljubezni. Bratu je lagala, izmislila si je vso zgodbo, tako do potankosti jo je napletla, da ji je nasedel celo lastni sin. Morda ji bo nekoč lahko odpustil. Žrtvovala se je zanj, njegova zajčica *majčica*. Mogoče bo začel celo verjeti v tisto pravljico za lahko noč,

ki mu jo je pripovedovala večer za večerom, vseh dolgih trideset let, pravljico o dečku, ki je padel po strmih, zavitih stopnicah in si polomil noge v kolnih in gležnjih. Čeprav je hodil po petelinje in se naslanjal na tisto, ki je ostala krajša in ni hotela zrasti s pomočjo nobene operacije več, je razvijal moč v rokah in ramenih, hodil v telovadnico, da je zrasel v postavnega Martina Krpana in njegova mama ga je ljubila in mu nekega dne s poljubi dokončno izbrisala popačeno sliko, ki jo je hranil v glavi. Sliko, v kateri ga je mama v navalu besa pahnila po zlizanem stopnišču starega bloka, ker jo je zapustil ljubimec, ki ni hotel pankrta. Kajti, deček je bil premajhen, slika pa motna, zgolj posledica žalostnega televizijskega filma, ga je prepričevala *majka* in mu prisegla, da nikoli niso živeli v starem bloku z zlizanimi stopnicami.

»Pojdi, pojdi na randi,« se je nasmehnil in mu pomagal vstati.

Brat je odkimal.

»Za roko moram poskrbeti!« se je upiral in mesnate ustnice zmečkal v šobo, »ko jebe babe!«

»Pojdi na randi! Roko pusti tukaj, bom že jaz poskrbel zanjo,« ga je priganjal in potiskal k vratom. Oprl se je na krajšo ... (kratka izguba zavesti in potoček slin na bradi).

»Ti pomagam?« je hotel vedeti brat, da ga je odrinil in s tal pobral mokro srajco in majo. Kravato je zbrcal pod hladnilnik. »Pa zakaj me odganjaš? Vedno si se usajal, da na babah samo masturbiram ...«

»Nisem!«

»Nisi, ampak v očeh sem ti bral, da si ... Bodiva enkrat brata, ostal bom doma, gledala bova tisto škatlo, dokler ji ne bo odpadel ekran in se zmrdovala nad bednim programom, kaj praviš?«

Naj gre; zdaj, ko čuti popolno majkino ljubezen, mu privoščiči vse lulike tega sveta, poleg tega pa ga ne bo doma, zmenek ima ...

»Ne me basat! Pa saj to je za pošizit! Gremo skupaj?«

»Pridi,« ga je povabil in ga dregnil z zverženim levim stopalom, »izbra-la ti bova novo srajco in novo kravato, tak ne moreš nikamor.«

Stala sta vsaksebi, pogled jima je begal po kuhinji, se vračal k bratove-mu obrazu, v zadregi šinil k žlici v umivalniku, in potem spet poiskal bratove oči, take črne kot humus, pod katerim je trohnela *majka*. Prvič po dvajsetih letih je stegnil roko in se prav narahlo dotaknil bratovih odišavljenih lic. Streslo ga je. Koža je bila po moško razbrazdana, pa vendar je na otip začutil nekaj tiste *majkine* svilnate mehkode.

Enkrat ena, da mu zdajle pade v objem.

Brat mu je hlipajoč padel v objem. Pogrešal ga je. Mu je sploh kdaj namignil, kako ga je pogrešal?!

Odprla sta omaro, poiskala golobje sivo srajco, jo poživila z ozko, bordo rdečo kravato in pas povlekla nazaj v hlače. Brat je bil lep in nared. Pred ogledalom si je popravil še vozel kravate in svoj odhod pospremil s samopašnim smehljajem:

»Grem, baba že blazni, še zate jo bom,« je prvič rekel in se hitro popravil, »aja, pozabil sem, da greš tudi ti. Res ne bi šli skupaj?«

»Ti kar, jaz grem kasneje,« se je zarežal in mu pomežiknil. *Majka* se mu je nagajivo smehljala.

Zaklenil je vrata in ostal sam. Odšel je v bratovo sobo, si oblekel odvrženo mokro srajco in navlekel nase vlažne hlače. Potem je zavil v kuhinjo. Izpod hladilnika je izbezal rumeno kravato z okrastimi havajskimi plešalkami, ovitimi v zelena krilca, odstranil mačke prahu in umazanije s tkanine in si jo nataknil okrog vratu. Odpravil se je v svojo sobo, preveril trdoto lestenca in ožji konec kravate ovil okrog medeninastega okovja, na katerem sta samevali goli žarnici. Upognil se je v kolenih in se zagugal. Tkanina pod brado se je napela in mu privzdignila spodnjo čeljust. Čutil je glavo, kako mu nabreka ob pomanjkanju zraka. Modra praznina je prenikala vanj in pollašcala se ga je nekakšna čudna lahкотnost. Prestrašil se je. Pravzaprav ga je preplašilo ugodje, ki ga je občutil ob tem. Ah, ne bo šlo, kravata bi se strgala, je zaključil in srepo bolščal v belo liso na steni.

Zravnal se je, snel vozel z medeninastega okovja in blago polikal z dlanjo. Podrgnil se je po vratu. Še vedno je čutil nevidno silo, ki ga je dušila. Rad je imel vonj po smrti. Možnost, s katero se rodijo vsi in kriči z vsega, kar ga obdaja. Rad je imel to svobodo izbire. Igra. Ruska ruleta. Enkrat bo šel do konca. Spodobilo bi se že.

Vendar ne še sedaj. Najprej se mora seznaniti s svojo ljubljeno. Z reinkarnacijo *majke*. S svojim izborom. Po okenski šipi so udarile prve kaplje. Po steklu so mezele kot gosto olje. To bo romantičen večer. Zato bo nežen in obziren. Prisluhnil ji bo. Kaj, če bo molčala? Potem bo prisluhnil njeni tišini. In če je ena od tistih, bo pač legel z njo. Uslišal jo bo.

Zastrmel se je v črno okno. Kot bi oživel. Kaplje so gomazele druga po drugi, si utirale pot navzdol in se združevale v dolge, ostre igle. Se mu samo zdi, ali ta večer dež res poje neko drugo pesem?! Brata je pozabil vprašati po *majkini* sliki. Že zato si jo bo moral dobro ogledati. Se bo vsaj opogumil. Da mu le ne bi pogled znova obvisel na zvoncu. Kot mu obvisi na gumbih v dvigalu, ko ga ob polnem zavedanju njene prisotnosti, ki ga za njegovim hrbtom izpričuje njen izdih z vonjem po žvečilnem gumiju, nevidna roka kar ulije v solnati steber. Pohlepno vdihuje njuno pomešano sapo in edina živa reč na njegovem obrazu so prestrašene črne oči.

V bratov kozarec, ki je pozabljen obtičal na robu komode, je iztočil preostanek viskija iz trebušaste steklenice in vsebino zliil vase. Votlo je zakloko-

talo po njem in tekočina je padla v razdražen želodec. Nikdar ni znal lepo piti, četudi ga je *majka* neprestano opozarjala na pravila lepega vedenja. Adamovo jabolko mu je poskakovalo kot namiznoteniška žogica in med goltanjem je spuščal glasove, ob katerih je vse prisotne oblivala rdečica. Nekoč mu je *majka* usta prelepila z lepilnim trakom in ga ves dan pustila brez vode. Skušala ga je vzgojiti v spodobnega mladeniča. Bruna je pustila, da je žrl in pil kot svinja. Vedela je, da iz Bruna ne bo mogoče narediti ničesar spodobnega. Tak je, kot njegov oče, je rada govorila. Tistega drugega očeta ni nikoli omenila.

Enkrat ena, da si je z moškimi lizala rane.

In enkrat ena, da ga je mlatila, ker se nekatere niso nikdar zacelile.

Alkohol mu je sprožil prijetno mrščavico v kolenih. Bruno je bil prasec, se je zahihital. Pogosto je skozi ključavnico gledal mamu in njunega tretjega in četrtega in petega ateja. Nekaj časa si je nosil celo blazino s kavča, da si ni odrgnil kolen med klečanjem. Dokler ga ni nekega večera šesti (zdaj samo še striček) odkril čepeti na pručki za vrati, ga zlasal in zadelal ključavnico. *Majka* pa je bila jezna nanj, ne na Bruna. Prisolila mu je nekaj pekočih zaušnic. Nikoli ni razumel, zakaj. Nikdar ni oprezal za njo, tako kot Bruno. A ga je kljub temu velikokrat premlatila. Da je kriv Bruno, ga je potem tolažila in mu hladila otekline s kockami ledu. Med nama je posebna vez, globlja kot tista med materjo in sinom, ga je prepričevala, kadar ga je z debelo vrvjo privezala k mizni nogi, rezljani v kvadrate in peščene ure, in odšla. Včasih je jokal. Včasih pa je spoštljivo gledal vrv, ki se mu je zažrla v nogavičke. Debela je bila in pletena iz nešteto drobnih niti. Tudi vez med njima je bila taka.

Žvenket stekla ga je predramil iz polsna. Ostra, hipna bolečina ga je zapekla po roki do ramena. Dlan je dvignil k očem. Nekaj toplega mu je spolzelo po spodnji strani podlahti. Kri. V dlan se mu je zapičil drobec stekla. Kvišku je molel kot zastava na osvojenem ozemlju. Spomini so res en kup sranja.

Izvlekel je odkrušek, z robcem prevezal dlan, vmes še pomislil, da sta z bratom zdaj oba enaka (v obeh tiči ena sama bratska bolečina), potem pa iz omare izbrskal smetišnico in skrbno pometel črepinje. Zadovoljno se je ozrl po sobi. Svetle lise na steni se ni niti dotaknil s pogledom. Ampak tega se je domislil šele mnogo kasneje.

Zagatni vonj lastnega znoja ga je pregnal v kopalnico. Med miljenjem pazduh je zabrundal star napev. Oplaknil ju je z dvema pluskoma vode in obraz približal zrcalu. Privzdignil je nosnice in s pinceto nerodno podrezal po nosnih kanalih. Ulila se mu je kri. Obraz si je opljuskal z ledeno vodo in iz omarice potegnil škatlo z brivnikom, nato se je spomnil, da se je obril že zjutraj in škatlo potisnil nazaj. Po licih se je natreppljal z lotionom po britju in se za kratek hip zastrmel v obraz, čigar zelenkasto bledico je kazila zgolj drob-

cena sled krvi pod nosom. Vatirane paličice je vtaknil v ušesa in v ogledalu preveril, če mu je med zobnimi režami ostalo kaj kosila. Potem je okleval ali naj si umije zobe ali ne. Nazadnje je prebral listek, zataknen za ogledalo, na katerem je pisalo: KUPI KUNDOME! Nasmehnil se je. Kako je vedel? Kako je mogel ta sebični tepec sploh zaslutiti njegove potrebe?!

Zategnil je vozec na kravati, ga namestil natančno pod sredo ovratnika in potipal srnjco. Skoraj se je že posušila na njem. Trda in zmečkana je štrlela na vse strani kot ikebana. Dober bo. Zavihek desne hlačnice se mu je vlekel po tleh in vsake toliko ga je pohodil s peto. Dober bo. Sprejela ga bo z vsemi njegovimi napakami vred.

Odklenil je vrata in zatipal po stikalu za luč. Naučena gesta. Če bi zaplahotal v temo, bi se zaradi nog prevrnil; najprej čez predpražnik, nato pa še čez vseh osem stopnic do spodnjega nadstropja. In nikogar ne bi priklical. Zjutraj bi ga našel sosedov doberman, ki poščije kot med poštnimi nabiralniki in kletjo, še preden gospodar zaklene stanovanje.

Trepetava svetloba se je osula po stopnišču. Na drugi strani sivo prepleškana vrata, osem stopnic in dolg, temačen hodnik do dvigala. Žarnica je brlela. Sence v kotih so mirovale. Po vsej stavbi je vladala grobna tišina. V tej hiši bi lažje srečal Nobelovega nagrajenca za fiziko kot katerega koli stanovalca. Razen nje, seveda.

Zmajal je z glavo in zaklenil vrata. Potem se je odkrhal in se previdno spustil po stopnicah. Enkrat ena, da je ne bo doma. Kreten! Pojdi nazaj, v varno naročje zidov in v mislih slikaj *majko*. Tako, kot je bila pred mnogimi leti, zlato v laseh, s koraldami okrog vratu in oblakom cigaretnega dima čez obraz. Ne gmote na bolniški postelji, gmote, ki je spominjala na izpihano blazino.

Prestopil je še zadnjo stopnico in odšel po dolgem hodniku. Za vsakimi vrati kup življenj, vonj po zelju in praženem krompirju. Za vsakimi vrati utripajoča slutnja. Le pred njim prazen, gol hodnik. Naravnost klinčevo poetično! Enkrat ena, da se ne bodo odprla nobena vrata in ga ne bo nihče rešil pred samim seboj, pred tem, kar bo storil sebi in njej.

Potem je pomislil na brata. Lisjak je medtem gotovo preskočil kavo in z zmenkom prešel k bistvu. Tako je treba. Dvigalo ga je čakalo. Je že opravil ali jo v kakšnem lokalu še vedno prepričuje, da poskusita nekaj iz njegovega iztirjenega repertoarja?

Pritisnil je na gumb. Lučka pred njim je zažarela kot oko, ki ga nepomično opazuje. Pomisli kdaj med tem na *majko*? Se kdaj pa kdaj spomni vseh tistih položajev? Prenese v svoje gibe *majkin* krč? Vrata so se razprla kot gledališka zavesa. Odsotnost občestva. Le glede odra se nekako ni mogel odločiti. Gleda vanj ali stoji na njem?!

Stopil je na njen hodnik. Levo in desno dolga, prazna kača.

Enkrat ena.

Enkrat ena.

Njena vrata so bila v kotu, skoraj povsem zakrita pod stopnicami. Ločena od drugih, sama zase so se lesketala, sveže prepleskana, s temno ploščico na zgornji polovici. Še vedno je bil preveč oddaljen, da bi lahko prebral ime in priimek, odtisnjen na plastiki. Morda bi bilo bolje, če bi malce postal na stopnicah in si zbistril glavo. Viski je čutil v nogah kot svinec.

Enkrat ena, da bo obžaloval: *pazi se žensk, mu je dan za dnem trobila majka, kače so, ovijejo se okrog tebe in te zadušijo ...*

Poskočil je. Ustrašil se je lastnega glasu. Ljuba *majka*, samo nobenih pogovorov s samim seboj pred njo! Naj bo vsaj enkrat moški, ki se ženski požene med noge in ne za vrat!

Obstal je v senci stopnic. Njena vrata so se zdela vhod v raj in pekel obenem. Vita Blas, je pisalo v temnem okvirčku. Vita, življenje, njegovo novo življenje. Še zadnji trenutek se je obotavljal. Morda ni sama. Morda je dogovorjena s kom drugim. Tista rahla nestrpnost v pogledu. Poznal je to. Vlažne dlani je obrisal v hlače. Žgečkanje pod nosom. S prstom je podrsal nad ustnico. Kri je bila svetlordeča, skoraj prosojna.

Prezrl je zvonec in odločno potrkal. Tok, toktok, tok, toktok. So pozvahnjale šilaste petke v njegovi glavi.

Tišina.

Tok, toktok, tok, toktok.

Enkrat ena, da je.

Enkrat ena, da je ni.

Toktoktoktoktok ...

Tečaji niso niti zacvilili.

In potem nekako sploh ni bil več presenečen.

Med vrati je stal njegov brat. Okrog pleč si je ovil bledorožnato rjuho, ki je odkrivala njegova zalita, bledorožnata ramena. Pod vratom so se mu v trikotniku iztekale črne, ravne kocine. Kar mu je manjkalo vrh glave, je narava obilno nadomestila na telesu. Z bosimi nogami je cepetal po talnih ploščicah in v očeh se mu je zrcalila zmes presenečenja, vljudnosti in obvezne nestrpnosti.

»Kaj pa ti tu? Kako si vedel, kje sem?« je zaklical in se kradoma ozrl čez golo ramo. Nihče ni prišel za njim. Še ne.

Nasmehnil se je. Kotičke ust je privihal proti očem, ne proti ušesom in nasmeha ni snel niti potem, ko je z rokami zaklatil po zraku.

»Pomislim sem, da si mogoče preskočil kavico in prešel k bistvu.«

Za bratovim ramenom je zrasla iz tal glava, obdana s košatim grmom neurejenih las. Na hitro jih je skušala razčesati s prsti in pravzaprav ji ni ničesar zameril. Vita, njegova čudovita poetična vita.

»Bruno, moj brat, ... on ... on vendar ne bere knjig,« je šepnil in se zamajal na ta krajši ..., ko se je ozrla navzdol po njegovi nogi: *ti nisi majka, nikoli ne boš ...*

Njen pogled je bil vprašljiv.

»Pusti ga,« se je posmehtil brat, »moj brat vedno govori sam s seboj.«

»Nisem prepričana,« ga je zavrnila in dvom je zamenjalo seme strahu. Videl ga je v njenem pogledu, rasel je iz zenic navzven in potem je povесila oči.

»To je punca, o kateri sem ti pravil,« je brat položil roko okrog njenih drobnih ramen in roka se mu je zdela kot kača, ki se plazi in pripravlja na smrtni ugriz.

To pa je punca, o kateri sem ti pravil jaz, se je hotel pogovarjati sam s seboj, vendar se mu je iz grla trgalo zgolj nerazumljivo golčanje. Odkrhal se je in si nadel pomirljiv nasmeh, ki je plašil:

»Po viski stopim!«

»Ne seri,« se je pridušal brat. »Delo imava!« je namignil na njuni pomanjkljivo oblečeni telesi in dodal: »Kaj nisi omenil, da greš na zmenek?«

»Mar te ni bilo zmeraj strah, da bom nekega dne to tudi storil?« je šepnil nekam daleč, v praznino dolgega hodnika. Nekje pri tleh se je zbirala napestost in mu kot para lezla pod hlačnice. Čutil jo je. Pomislil je, da jo mogoče čuti tudi ona. Ker je bila kriva.

»Po viski stopim!« je ponovil kot v sanjah in odtaval proti dvigalu.

»Ne spusti ga noter,« jo je slišal za hrbtom, »nočem ga v stanovanju. Nor je!«

Stopil je v dvigalo. Pritisnil je na gumb in se odpeljal v svoje nadstropje. Premagal je osem stopnic in iz žepa izvlekel ključ. Odklenil je vrata in stopil v stanovanje, zakorakal naravnost v dnevno sobo in potežkal prazno steklenico viskija. Potem se je oprl na komodo in se spustil na kolena. Desno nogo je molel daleč od sebe, kot protezo, sistematično je praznil predale, pometal na plan bonbonierne škatle s starimi razglednicami in fotografijami, cenene spominke, pletene copatke (čigave?), družabne igre, umazane pepelnike, knjige brez platnic (*majka* jih ni hotela na policah), porumenele namizne prte in za praznimi škatlami vinskih kozarcev jo je odkril. Majhno cepilko za sekanje drv, z zlizanim lesenim ročajem, ki se je svetil kot polakiran, in z ostrim, obledelim in nabrušenim rezilom. Bruno je tak cepec. Z blaziničo prsta je potegnil po ostrini. Potem je rezilo z dobro odmerjenim udarcem zasadil v komodo, ga sunkovito izvlekel in pričel udrihati po svečah, po oltarju, po *majkinih* najljubših spominkih. Čutil je planje krvi po žilah. Kot bi se zrušil plaz. V ušesih mu je bobnelo. Drobci voska in plastičnih figuric so leteli na vse strani kot eksplozija. Del pokrova glasbene šatulje mu je priletel v oko. Tudi prav.

Enkrat ena.

Vedno je enkrat ena.

Privlekel se je v kuhinjo in za seboj pustil razdejanje.

Skrbno je pomil posodo. Pobrisal je kapljice okrog umivalnika in kuhinjske krpe zložil v umetelne trikotnike, ki jih je položil čez pokrov štedilnika. Iz hladilnika je potegnil steklenico vina. Cepilko je zataknil za pas in čez njo potegnil pomečkano srajco. Noge je prestavljal, kot bi se vozil po tekočem traku.

Pred njenimi vrati je počakal na nasmeh. Potem je prijel za kljuko in jih odprl. Vedel je, da bo Bruno pustil odprta vrata. Tudi *majka* bi jih. Iz smeri spalnice je prihajalo šepetanje in hihitanje. Pozabila sta nanj. Steklenico je odložil na omarico za čevlje, ker je spoznal, da je sploh ne bo potreboval: *silna moč se zna skrivati v pokvečenih udih, jaz pa obožujem moč, pokaži mi, kako si močan, lep si, kadar udariš in če te človek ne gleda navzdol, si kot Apolon, Apolon?, Apolon je bil grški bog lepote, ti si moj bog, ko takole paraš les, me spreletava srh, kmalu bo dan, ko boš paral ljudi, silno moč nosiš v sebi, iz besa porojeno, iz razočaranja, daj, pokaži, uniči izvor svojega besa, zdrobi razočaranje, kaj pa delaš, svojo majko boš pokončal, nikar, saj sem vedela, da si strahopetec, ti izvržek ...*

Ko je končal, je bil pošteno utrujen. Prsi so se mu dvigale, kot bi vanje zajadral veter, na čelo so se mu lepili potni prameni, na hrbtu in pod pazduhama so mu rasli temni madeži, bolna noga ga je bolela in v skrivenčem stopalu mu je butala kri. Izmučeno se je sesedel na pordelo posteljo. Kri je natopila prevleko in se širila kot naftni madež sredi morja. Ležala sta drug čez drugega in takole na oko je ocenil, da je vsakemu izmed njiju zadal vsaj dvajset udarcev. Podobno je bilo dviganju uteži. Nobenega zadoščenja ni občutil, zgolj utrujenost po temeljito opravljenem delu. Bežno se je ozrl po njenem gležnju. Njegovega boka se je dotikal kot uvel sadež. Potem se je spomnil, da je prvič po dolgih letih pogledal svoje noge, svojo dolgo pogrešano polovico telesa. Z nostalgijo, z ljubeznijo, kot bi se po dolgem času vrnil domov. Bilo je lepo, tole z nogami. Počivale so na pregrinjalu in pod njimi se je širil rdeč madež. Tako žive so bile in gledale so vsaka v svojo smer; dvojajčna dvojčka, ki ju je končno priznal za svojo kri, svoje seme. Nekoga drugega je moral razpoloviti, da je lahko našel sebe. SVOJO resnično polovico in resnično SVOJO polovico.

Vzdihnil je. Najbolje, da ju zakoplje v gozdu. Vendar ne na Rožniku, dlje bo treba. Si bo že še kaj izmislil. Ampak, najprej bo moral po ključe od tiste bratove igrčke. Teh nekaj ulic do predmestja bo pa že znal prevoziti. Z dvigalom ju bo potegnil v klet in njo, ki je manjša in lažja, z vlekel v prtljažnik, njega pa na zadnji sedež: *majka, vzela sem mu srce, si videla, zdaj si končno prosta in lahko odjebeš ...*

Toda, najprej mora pospraviti stanovanje, preobleči in postlati posteljo in umiti umazano posodo. Če seveda kave nista prihranila za konec.

Enkrat ena, da bi jo on. Na nek način jo tudi je.

Stopil je v kuhinjo. Prazno pomivalno korito je bolščalo vanj kot umetno oko. Skuhal si je kavo. Pričaral posodo, ki jo je bilo treba umiti.

Avto je zapeljal pred kletna vrata. Nekje so zacvilile gume. Previdno je počakal med vrati dvigala. Naprej ali nazaj? Težko bi pojasnil, kaj počne sredi noči z dvema napol razkosanima truploma v polivinilu jogi vzmetnic. Malce pikolovska, tale Vita. Spanje na plastiki je nadvse nezdravo, to vedo celo otroci. Verjetno bi skočila iz kože, če bi videla svinjarijo, ki jo je pustil za seboj. Na srečo ji je prihranil ves gnus.

Zvok motorja je končno potihnil. Polivinil je zašuštel kot butanje morskih valov ob obalo. Nekje na pol poti mu je iz vreče izpadla noga. S težavo si je oprtal mlahavo telo okobal čez hrbet in odkrevsal do odprtih vrat. Mrtev brat je tehtal več kot živ. Zvrnil ga je s sebe in zamolko je zahreščalo, ko je lobanjska kost udarila ob streho avtomobila: *oprosti, Bruno ...*

Držal ga je za podplate in ga potiskal pred seboj. Končno je telo zdrsnilo na sedež, le orjaška, toga stopala je s težavo zložil (ali zlomil) podenj, preden je zadrlesnil vrata. Potem se je vrnil po Vito. Čisti užitek. Zadegal si jo je na rame. Malenkost več je tehtala kot pred nekaj urami, pa vendar. Prijetno je bilo čutiti njeno hladno kožo ob svoji. Tako dobro se je prilegala njegovemu ramenskemu obroču. Sranje. Prehitro jo je. Če pa je vreščala. Kako neki bi jo sicer utišal. Ji mar sprva ni tlačil njenih hulahopk v usta in jo prosil, naj utihne?! Njena usta so se razširila čez ves obraz, oči so se ji izgubile v režah, od njenega predirljivega kričanja mu je v glavi narasel pritisk, njen strah ga je posesal. Kaj bi drugega z njo, kot da jo je ubil. Pravzaprav si je sama kriva. Njegove noge je našla pred njim.

Zvalil jo je v zevajočo luknjo pod poševno odprtim pokrovom. Njena kolena se nikakor niso hotela upogniti. Trda kot kos lesa so štrlela čez prtlačnik in se mu rogala. Besno je začel tolči po njih. Nekje se je oglasil pes. Zaškrtale so kosti. Ostanke udov je živčno potlačil k škatli z avtomobilskim orodjem. Bruno bi si lahko priskrbel večji avto.

Skrbno se je ozrl čez ramo. V temi se je bolj malo videlo. Upal je, da za njima ni ostal kakšen prst ali kaj podobnega. Izpadli delček. Ko se bo vrnil, bo temeljito očistil sledi. Karkoli. Bil je miren. Enkrat ena, da nenormalno miren. Kot bi že vse življenje čakal na ta večer.

Stlačil se je za volan in naravnal nogi. Škoda, da ga v odločilnih trenutkih puščata na cedilu. Avto je usmeril proti južnem obrobju. V mislih je obnavljal Brunove gibe, vrtel volan in se meter za metrom hvaležno prebijal po opusteli, mokri asfaltni kači. Dež je pojenjal. V križiščih je utripala oranž-

na, pločniki so prazno zevali vanj. Nikjer nikogar. O polnoči sredi tedna. Kaj pa drugega. Nesramno lahko delo ...

Še preden je zaključil misel, ga je presenetil policijski kombi, ki je leno krožil po praznih ulicah. Mimo njega je zdrsnil kot osamljen brezdomec: *i nikome ništa, majko, hihi, le sin ti začenja zasmrajati avto, veš ...*

Prevozil je drevored. Med parkiranimi avtomobili so ležali kupi gni-jočega listja. S potnimi dlanmi se je oklepal v usnje oblečenega volana, da se se mu srebrne zakovice zadirale v dlani. Presneto težko je voditi takšen tank, za povrh pa mu krajša noga ni dosegala stopalke za plin in v kolku ga je pričelo neprijetno zbadati.

Vrsta bežečih obcestnih svetilk se je razpirala pred njegovimi očmi in se za njim spet stikala v dveh ozkih progah. Osamljene hiše so napovedovale konec obljudenosti in z njimi je izginila tudi rumena svetloba. Nebo, izrezano v oknu, je bilo svetlejšje od teme v avtomobilu. Nekakšen topel, po umazanih nogavicah zaudarjajoč vonj se mu je zajedal v nosnice. Odvil je okenško šipo in zajel sapo. Ovil ga je veter, dah noči, praznine.

Enkrat ena.

Pozabil je že na to.

Prečkal je most. Utrujeno se je nagnil naprej. Trupli sta se začeli pri- toževati nad neudobnim položajem. Slišal je njuno šklepetanje. Cesta se je pred njegovimi očmi izgubila pod nagibom, za katerim se je začel blag klanec. Pogledal je svetleče se kazalce ure na armaturi. Čas je stal, on pa je s polžjo hitrostjo zaslinil mimo. Če ne pohiti, ga utegnejo zasačiti prvi petelini.

Pritisnil je na plin. Ribniški asfalt je dobesedno zradiral z gumami: *v kočevskih gozdovih bo izginil kot reka ponikalnica, ko se bo vrnil, ga ne bo nihče nič vprašal, njega že ne, pohabljenca, invalida, vsi so vedeli, kakšen babjek brez obstanka je njegov brat, nikomur se ne bo zdelo nenavadno, da je nečimrn moški srednjih let spoznal divjo babnico vrag si ga vedi kje in se preselil k njej, invalidnemu bratu pa pustil stanovanje, kar se pa službe tiče, zaboga, saj je že na Kočevskem, še tale odcep, potem pa na makadam ...*

V ostrem ovinku je z desno stranjo precej ponesrečeno podrsal po mokri travi in se skoraj prevalil na bok. Od strahu je pohodil zavoro. Avtomobil je zaplesal med širokimi debli in obvisel na rahli vzpetini. Treba bo pljunit v roke.

Odprl je vrata in trčil ob deblo. Prekleta drevesa, preveč jih je, zdaj je tema, pa saj ga nihče ne vidi. Zakoračil je v šuščečo mehkobo. Listje, kupi listja, kot odeja se razprostirajo med drevesi. Odklenil je prtljažnik in zapopadel ga je vonj po sladkasti, zatohli gnilobi. S palcem in kazalcem si je zatisnil nosnici, prevrnil truplo na bok in z roko na slepo zatipal po ročni sve-

tilki. Vedel je, da jo brat hrani nekje pod škatlo z orodjem, videl jo je. Pod prsti je začutil hladno kovino. Preklete, pozabil je lopato.

Enkrat ena, da se mu vedno nekaj sfiži.

Prizgal je svetilko in snop usmeril v globino gozda. Svetilka je prasketala in osvetljevala lubje bližnjih dreves. Za njimi se je zvijala črna, gosta tema. Prisluhnil je tišini. Nič. Potem se je neka osamljena žival, verjetno ptič, zapodila v sosednjo krošnjo. Pred njim se je razprlo nekaj grmičja. Tukaj bo vstopil. Ozrl se je okrog sebe in si skušal zapomniti kakšno podrobnost, karkoli, kar mu bo pozneje pomagalo vrniti se k avtomobilu. Še nikdar v življenju ni zašel. Ampak, za vsako reč je enkrat prvič.

Enkrat ena. Prvič. Kot umor. Kot dva umora.

Enkrat ena je torej dva.

Nasmehnil se je in zgrabil hladna stopala na zadnjem sedežu. Zakaj bi se mudil s čevlji. Mrličev ne zebe. Brata je potegnil na steljo iz listja. Za njim se je nagnil še nad Vito, nad truplo s ponesrečenim imenom. Roki ji je zrinil pod otrpli život in jo skušal privzdigniti. Z boki se je zataknila za pokrov. Nestrpnost jo je potegnil in se skoraj prevrnil. S krajšo nogo je zaman iskal oporo v mehki podlagi. Klecnil je. Truplo se je zvrnilo iz njegovih rok in se zakotalilo pod avtomobil. Z rokama se je ujel za zadnji odbijač in se zarežal dovolj glasno, da je takoj umolknil, prestrašen nad votlim zvenom lastnega glasu. To je gozd, se je potem tolažil, kaj pa se človeku lahko pripeti v gozdu?!

Vstal je in si otrese blato s kolen. *Majka* bi se zgrozila nad njegovim videzom. Pogledal je v polivinil zavitega belega brata na listju. Kakšen je šele Bruno! Po koži so se mu razlile nekakšne modrice, prepredene s temnovijoličnimi progami. Po trebuhu, prsni in vratu so zevale črne razpoke. *Majko* bi pobralo od razočaranja. Pohiteti mora, preden začne spet deževati. Vrh debelega polivinila je oblikoval v štrcelj in si ga ovil okrog roke. Z drugo je držal svetilko in se namenil proti nizkemu grmičju. Ustavil se je. Morda bi bilo bolje, če bi odvedel oba. Potem bi ju lahko zakopal globlje v gozdu. Če bi mu uspelo zlesti v tisti pragozd na višavju, potem, no, to bi bilo enkrat ena. Tam ju ne bi našel nihče.

Za trenutek je še postal in okleval. Tehtal. Svetlobni krog usmeril v vitke gležnje pod podvozjem. Težko bo zmogel. Eno je dvigati uteži v telovadnici, nekaj drugega pa za seboj čez drn in strn vlačiti dve trupli. Vito je potegnil za nogo. Na srečo je lahka. Trapa. Mogoče se je njena duša zdaj končno preselila v knjige. Morda se vsaka. Mogoče se iz tega sestoji vsa literatura. Seveda, kaj bi z nebesi, če nas lahko drugi berejo.

Zastokal je. Tako ne bo šlo. Polomil ji je noge. Pa še z glavo bosta zadelala ob korenine. To ga bo precej oviralo pri napredovanju. Svetilko je vtaknil v usta in z vsako roko čvrsto objel polivinilasti štrcelj na vrhu. Tako. Zdaj ju bo laže usmerjal. Pogoltnil je cmok, z zobmi zaškrtal po kovini in se začel

počasi pomikati proti grmičju. Že po nekaj metrih ga je zapeklo v ramenih. Zdelo se mu je, da se mu z vsakim korakom raztegujejo roke. Kot bi trupel sploh ne premikal. Zobe je zadril v aluminij, snop svetlobe se je razpršil po podrastju, svetilka se je zibala v njegovih ustih, gor dol, gor dol: *majka bi vreščala, kako dobro bi mu delo njeno vreščanje, a sem korajžen, majka, a sem dovolj korajžen zate ...*

Bratove pete so se zagozdile v splet debelih, grčavih korenin. Obrnil je glavo in rumeno trepetavo svetlobo usmeril v polivinil, ki je izginjal pod listjem. Vzdihnul je, srce mu je razbijalo, kot bi mu hotelo skočiti skozi ušesa. Izpustil je polivinilasta štrclja, se sklonil nad negibno telo in povlekel. Brat je zlezal iz polivinila. Njegova desna peta se je zataknila v ozko režo.

»Hudič prekleti, ven, hočeš, da te pustim tukaj!« je zacvilil in žile na rokah so se mu napele, ko se je oklenil mrzlega narta in ga hotel odtrgati. Oba sta končala v gnilem, vlažnem listju in za trenutek se je ustrašil, da bo zajokal. Zahotelo se mu je marmeladnih poljubčkov in vsega, kar so predstavljali. Ampak le za hip. Ko je vstal, se je smehljaj. Odsotno. Mrtvaško. Vsak mora sam opraviti s svojimi demoni, je popevala *majka*, ko je tekal za njo s komaj odkritim očetovim imenom na ustnicah. In po vsakem demonu si malo bolj odsoten, malo bolj mrtev.

Zagrizel je v svetilko, odločno predeval vrečo z Brunom v desno in vrečo z Vito v levo roko (bila je lažja, njegova levica pa šibkejša), kot bi za roko vodil neubogljiva otroka in takoj zatem ju je ihtavo potegnil za seboj, falota neubogljiva, ju bo že naučil kozjih molitvic, takole nategnit dobro, staro pokveko in jo potem pustit, da se muči z vrečama kosti po hosti. Lahko bi ga kdo videl, lahko bi si zapravil dobro ime.

Potem se je spomnil. V stopalu ga je zgrabil krč. Zadrhtel je. V njeni spalnici jo je pozabil, gotovo jo je pustil na postelji, postlani s svežim, čistim pregrinjalom, ki ga je našel v omari, pod čistimi rjuhami. Ni ga razočarala. Prav taka je bila kot *majka*. Tudi ona je razkuževala prostore in ljubila Bruna. Nenadoma se je spomnil. Ko so potihnili kriki, jo je, kar tako za šalo, še zadnjič zasadil v bratove dimlje, jo izvlekel iz zdruzaste mase kit in žil in jo potem odložil na blazino, kjer je bilo še vedno videti rahlo vdolbino, odtis njene glave. Pozabil jo je vzeti s seboj. Zatulil je kot pobesneta žival. Med zobe je ujel kožo s hrbtni strani dlani in jo dobesedno zmlal pod ostrimi sekalci, le da tokrat urok z bolečino ni deloval. Preveč krvi se je že nateklo. Zdaj bo moral resnično pohiteti.

Oklenil se je smrdljivega polivinila in zasopihal globlje v neprehodno goščavo. Nič več se ni oziral po razpoznavnih znakih, ki bi ga popeljali nazaj iz labirinta, nič več ni pazil ali ostaja za njimi kakšna sled, momljuje ju je ošteval, v mislih obračunaval z njima in z lastno gorkoto, ki se je plazila vanj z vsakim prekrevsanim metrom. Vedno glasneje je hropel in nazadnje se je

začel spotikati ob prepletenih koreninah, ki so, težke in skrivenčene kot parklji iz pekla, prenikale iz zemlje. Ozek snop svetlobe je trepetaje ugašal. Vo-hal je lastni strah in razbijanje njegovega srca je preglasilo vse druge zvoke v gozdu.

Tukaj, je šinilo vanj, tukaj ju bom zagrebel, kar pod listje ju bom. Ozrl se je okrog sebe in prisluhnil. Nekje nad njim je zaškrebalo. Zvok je naraščal. Kot bi nekdo zlagal pole celofana. Na licu je začutil prvo kapljo. Dežuje. Napenjal je oči. Če mu bo sreča dana, bo med porumenelimi, redki-mi krošnjami uzrl košček neba. Obdajala ga je tema. Svetilka je le še pored-koma zabrlela, spustila nekaj medlih žarkov in spet ugasnila.

Vrgel se je na kolena. Z rokami je zagrebel v listje in ga odmetaval z ve-likimi zamahi. Čutil je mokroto, ki je prenikala vanj skozi tanko tkanino. Za-zeblo ga je. Po hrbtu so mu zagomazeli mravljinici. Mokra listje je bilo težko in gnijoče in kar naprej se mu je usipalo nazaj v izkopano jamo. Začel je krožiti okrog nje in listje odstranjevati z nogami. V bolni nogi mu je kljuva-lo. Nerodno se je kobacal okrog široke, plitke vdolbine. Ne zmore več. Odložil ju bo v tole posteljo in odšel. Najprej bo v njenem stanovanju pobral sekiro, potem pa si bo doma privoščil dolgooo kopel.

Zacmokal je ob misli na toplo vodo, ki mu obdaja razbolelo telo. Pograb-il je prvo truplo in ga zvalil v plitko kotanjo. Drugo je v grobnico zakotalil z brcami. Zdelo se mu je, da z rokami drsi po mokrem podrastju. Trupli je za-sul z nekaj spolzkimi vejami in na vrh naložil grmado listja. V mraku, ki se je le počasi redčil, je bila gomila videti kot orjaški termitnjak: *pohiti, ga je priganjala majka, dani se, domov moraš, preden te kdo vidi takega, ves si kr-vav, zaudarjaš po crki, od kdaj pa se ti zanimaš zame ...* ji je ugovarjal, po-tresel mrtvo svetilko in jo odvrigel čez ramo.

Enkrat ena, da ga nihče ne odkrije.

»Staviš?« jo je izzival.

Ni mu odgovorila. Z rokavom je potegnil po obrazu in pogled še malce zadržal na sveži tvorbi. Preveč umetno je videti, je razmišljal sam pri sebi in si grizel ustnice. Kot bi med drevesi pustošil pometač in za seboj pustil kup, ki zdaj čaka na odvoz.

Modrikasta svetloba je zaplavala med gostimi debli, ki so napol ogolele krošnje sklepala nekje daleč nad njegovo glavo. Gozdovi so pravi dolgčas. Povsod drevesa, pod njimi grozdi strupenih gob, pa lubadarji in kakšen za-blodel ptič. Revščina. Vendar mu je treba pripisati tudi določene kvalitete. Na primer, nudenje odličnega kritja. Ko mu je bilo šest let, je v hosti za sosedo-vim vikendom zakopal svoje prvo truplo. Sosedova hči, kako ji je že bilo ime?, je še ves mesec po tistem iskala svojo trapasto mačko. Sprva je ni na-meraval ubiti. Le zadnje tace ji je polomil, ker ga je zanimalo, kako se pre-mika pohabljen žival. Šele ko je med vejami okrasne grmovnice (rdeči dren

je bil, še zdaj se ga spominja) razločil prestrašene očke, ki so kot par divjih kostanjev tičale med stožčastimi cvetovi (koliko jih je takrat štel Bruno, dve, tri?), je hudobno pomislil, da bo poskus izpeljal do konca. Si je tudi Bruno zapomnil? Zdaj je prepozno. Kot je bilo takrat prepozno za Miko (celo njeno ime si je zapomnil, kot se za prvo žrtev vedno spodobi). Zgrabil jo je za rep in jo treščil v drevo. Jokala je, tenko, z visokim glasom, kot dojenček. Po tistem ni nikoli več slišal nikogar tako jokati kot tedaj Miko. Kot prevrnjena skodelica griza se je razmazala po deblu in par kostanjev je izginilo iz grmovja. Pozneje ga je slišal bljuvati v bližnjem potoku. Bruno je bil vedno mehkužen bedak. Zato pa bo odslej počival v gozdu, sanjal o mačkah z razmazanimi možgani in naskakoval Vitino vime. Le da ne bo nič več mleka v njem. On bo pa spet kmalu doma, v svoji sobi. Nad skodelico toplega kakava bo pogled upiral v belo liso na zidu, po licih se mu bo razlezel prijazen smehljaj, srce pa mu bo trgal glasen krohot: *majka, me vidiš, majka, osvobodila si me, vem, moral bi te ubiti, ampak sem se odkupil in ubil nekoga drugega, majčica moja ...*

Pohitel je, solze in dež so mu zameglile pogled, da se je upognjen v pasu zaletaval med drevesi in hitel naprej, samo naprej, daleč proč, da ju ne bi slišal, kako votlo zveni njun glas, ko ga kličeta, moledujeta, naj ju odkrije, ker ju stelja duši, ker ju bo pokopala pod sabo, čeprav sploh nista mrtva, ker sta njegova in ne moreta umreti, njegova demona: *še pokončati ju nisi znal tako, kot je treba, se je usajala majka, takrat, po tistih zlizanih stopnicah bi te morala pahniti v globino, da bi nikdar več ne vstal ...*

In sploh ni več vedel, koliko časa že hodi, tako daleč se je zdelo življeje nje z Brunom in menažkami in vimeni. Svetloba, ki se je spuščala, ne scela, temveč le z razmetanimi, umazano sivimi zaplatami, mu je odkrivala drevesa, drevesa in še enkrat drevesa. Okrog in okrog njega so se vzpenjala, kot da ga hočejo zadušiti in vedno več jih je bilo, vedno gosteje so bila posejana, kot rešetke, puščala so mu vedno manj prostora.

Enkrat ena.

Koliko je že enkrat ena?

Koga sploh briga!

Razgreto čelo je naslonil na raskavo skorjo. Zagrebala ga je po licih. Razprl je dlani in jih odložil na razbrazdane izbokline, kot bi ne bile njegove. Vroč sapa mu je v oblačkih plavala pred obrazom. Moker je bil, a ga kljub vsemu ni zeblo. Šele zdaj se je oglasila tudi tista kljuvajoča bolečina v dlani, ki je prejšnji večer (da je že prejšnji, je sklepal po motnih, temno sivih oblačkih, ki so počasi, a vztrajno bledeli nad njegovo glavo) gostila zašiljeni stekleni drobec *majkinega* kozarca. Še zadnji košček *majke*, ki se zadira vanj, dokler ne zakrvavi.

Najprej, samo naprej, avtomobil ne more biti več daleč, je spodbujal izmučeno telo, ki je klecalo in tavallo med gostimi, nizkimi vejami. Se mu je zgolj dozdevalo, ali pa so drevesa res bolj košata, bolj razvejana, še gostejša kot prej, sence še daljše, po tleh se plazijo kot dah iz pekla, nič več ni grmičja, ki bi mu vsaj malce odprlo razgled, povsod sami stebri, ki se vzpenjajo do neba; morda pa le krivda trka na njegove duri in ga hoče pognati v blaznost, da nikoli več ne sede v svojo sobo in se pod pretvezo pomilovanja roga beli lisi na zidu?! To je *majkino* maslo! Zdaj, ko je izzvenela pravljica o pohabljenem dečku in lažni ljubezni, zdaj mu lahko odpre brezno pod nogami in ga potegne za seboj, med cvrčeče zublje, ki topijo led v njenih prsah. Česar niso zmogla nebesa, bo uspelo peklu. Moj bog, kakšne neumne misli ga obhajajo! Hitro do avtomobila in proč iz te zaklete hoste!

Odrinil se je kot tekač in planil med gosta, siva debla. Naprej, samo naprej! Bolno nogo je vlekel za seboj in na notranji strani mu je v nizek čevelj polzelo blato. Še malo, še čisto malo, po vseh izračunih je zdaj prehodil že toliko, da bi se moral predramiti sredi Ljubljane. Tam, tam!

Obstal je in se zamajal. Potem se je zgrudil. Ni bil privid. Morda naključje. Usoden splet naključij. Morda se je še kdo drug odločil za podoben načrt. Morda sploh niso nikogar ubili, le pokopali so ga sredi opustelega gozda, ker je tako ceneje. Pomel si je oči, ki so ga ščemele. Od suhega joka brez solz so ga pekle, kot bi mu kdo k vekam prislanjal prižgane vžigalice.

Gomila listja je bila tam. Prislonsjena na orjaško, debelo bukev, ki bi jo trije krepki moški ne objeli. Prav zato jo je izbral. Kvišku se je vzpenjala kot spomenik. Vsaj spodobno senco sta si zaslužila. Slina mu je stekla po bradi in vratu, ko je s široko odprtimi usti zahropel k njima. Čutil je, kako mu trga pljuča, ščebetanje ptic mu je paralo ušesa kot letalo, ki tik nad njegovo glavo prebije zvočni zid.

Prava je bila. Izpod kupa listja so štrlele črne veje. Spotaknil se je ob trdem predmetu. Vrglo ga je naprej. Med listjem se je za hip prikazala njegova svetilka in se odkotalila pod praprot. Počepnil je, se s hrptom oprl ob hrastovo lubje in se zamislil. Kje je naredil napako, da se je spet znašel na njunem grobu? Očitno je bilo, da se je vrtel v krogu. Morda bi moral poskusiti bolj proti severu. Še nikoli ni zašel.

»Ljubi bog, Bruno, se spomniš, kako sem speljal *majkino* številko sedem?« je zaprhal proti gomili. Veter je zavel pod kupom in pometel nekaj rdečerjavih listov, da so zaplavali med nizke štrclje suhih vej.

»Se spomniš, kako je dve uri taval po tisti podzemni kleti pod našo trgovino in ni našel izhoda?! Jaz sem bil takoj zunaj, še veš, kako hiter sem bil?«

Obraz je zakopal v roke in zaihtel. Potem se je hrptom, prislonsjenim ob hrapavo podlago, podrsal navzgor in se ob deblu pel kot usnjata tropska cvetlica. Na slepo je zakorakal v mračno kletko tesno prepletenega vejevja. Slepil

se je, da rešitev ni več daleč. Nekdo ga bo že našel, kakšen lovec ali gozdar. Dežela je vendar tako majhna. Zdaj mu je bilo že vseeno, če ga zasačijo. Samo ven si je želel, ven iz te preklete more, iz tega živega labirinta, na katerega vejah se mu bodo zdaj zdaj začeli prikazovati obešenci s pomodrelimi obrazi: *od kod mu ta blazna misel, ju je morda v resnici obesil in se zdaj zibata za njegovim hrbtom kot okraska na božični jelki in je vse drugo zgolj slepilo ...*

Zakričal je. Nekaj ptic je prestrašeno sfrlelo drugam. S poslednjimi močmi se je pognal v brezglav tek. Bližnja drevesa so se hitro razpirala pred njegovimi očmi, tista bolj oddaljena so mirovala. Nevidna roka mu je trgala prsi, ko je z rokami razmikal veje, ki so ga bičale po licih in hrbtu in se zaganjal v gnilobo in smrad. Vse se je zdelo enako kot prej. Nepregledno visoka drevesa, ki se med seboj prepletajo kot ograda, preproga v rumenorjavih odtenkih, skozenjo prodirajo korenine in črna, mastna zemlja. Zdaj je že vedel, da nikoli ne bo dosegel avtomobila.

Ko se je tretjič vrnil na mesto zločina, je mirno obhodil kup listja, popravil nekaj suhih vej in jih podprl z dvema ali tremi težkimi kamni, potem pa se brezbrizno zazrl v sive oblake. Ni strahu, ni. Samo oblačen dan.

Majka, vse kaže, da bom ostal tukaj, pa nič zato, tako in tako sem razdeljal vse spomine, ki so ti nekaj pomenili, in uničil vse tiste, ki si jih imela rada, žal mi je, da pred odhodom nisem pogledal lise na zidu, kjer si nekoč počivala, nikoli ne bom vedel, zdaj se sprehajam v krogih, vedno ožji so, vedno manjše spirale, ko bom dosegel središčno točko, se bom zgrudil, majka, na njun kup se bom zgrudil, na njun kup, ker me ne pustita proč ...

Nekoč ga je vprašala, koliko je enkrat ena. Debelo jo je gledal. Pognala ga je na balkon in zaklenila vrata. Ko boš vedel, koliko je enkrat ena, ti odprem, je zavpila in ga pustila samega v mrzlem večeru. Povsod so gorele luči in obraz je prislanjal k šipi, da jo je spremljal, ko je z Brunom in ljubimcem gledala televizijo in jim postregla z večerjo. Mrazilo ga je do kosti. Včasih je odgrnila zaveso na balkonskih vratih in ga zafrkljivo pobarala: *Že veš, koliko je enkrat ena?* Tisto noč se ni domislil nobenega pametnega odgovora. Ko mu je zjutraj odprla, ga je tresla mrzlica in Bruno se mu je spakoval za njenim hrbtom. Takrat ga je pogledala s tistimi temnimi, težkimi očmi in zamrmrala: *»Enkrat ena je ena, pokveka.«*

Takrat se je prvič in zadnjič posmehnila tistemu, kar je ustvarila.

»Enkrat ena je ena pokveka,« je zamrmral s šklepetajočimi zobmi. Enkrat ena je bil on sam.

Sam zase.

Enkrat ena.